

BESLUT

2017-04-03

Dnr: 16/01322

SAKEN

SVT Nyheter Norrbotten, SVT1 och SVT2, 2016-04-15, kl. 7.10, 7.40, 8.10, 8.40, 9.10, 18.30 och 21.25, inslag om en justering av ett protokoll; fråga om opartiskhet, saklighet och respekt för privatlivet

BESLUT

Inslagen frias. Granskningsnämnden anser att de inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet eller mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

INSLAGEN

Inslagen handlade om att ett påskrivet protokoll från Företagarna Norrbottens årsmöte hade justerats för att höja styrelseordförandens (NN) arvode.

Inslaget i SVT Nyheter Norrbotten kl. 7.10 och 7.40

I påannonseringen till inslaget sades följande.

Företagarna Norrbottens ordförande såg till att ändra ett redan påskrivet protokoll och höjde sitt eget arvode. Helt i strid med årsmötets beslut och trots kritik av den egna revisorn.

I inslaget som följde sa en reporter att vid Företagarna Norrbottens årsmöte år 2015 beslutades om att styrelsens och ordförandes arvode inte skulle höjas som en del av åtgärderna för att få en ekonomi i balans. Åtminstone enligt protokollet om oförändrade arvoden som var underskrivet av landshövdingen. Därefter intervjuades landshövdingen som sa följande.

(Reporter) – Vad betyder oförändrat? (Landshövdingen) – Ja, att man inte ändrar det som utgår till ledamöterna. För mig är oförändrat att det är status quo.

(Reporter) – Samma arvode som 2014? (Landshövdingen) – Ja, något annat har inte jag uppfattat på mötet. Det var väl som mötesordförande hade jag ingen annan uppfattning än att mötet ansåg att de arvoden de hade var de arvoden de skulle ha.

Därefter intervjuades den före detta regionchefen som sa att beslutet om oförändrat arvode togs som ett första steg för att ta ansvar för ekonomin som var väldigt dålig. Sedan sa reportern följande.

Men *SVT Nyheter Norrbotten* har begärt och fått ut hövdingens mejl som gällde Företagarna i Norrbotten under förra året. Och där visade det sig att ordförande [NN] krävde att en av sex sidor ur protokollet skulle bytas ut så att arvoden anpassades till 2015-års inkomstbasbelopp. En höjning med drygt 1200 kronor på ett år för henne.

Därpå intervjuades NN som sa följande.

Jag såg det som en felskrivning och pratade även med valberedningen eftersom det är ju de som lägger fram förslaget. Och fick ju verifierat då att nej men det var principen skulle vara oförändrad. Och principen är ju då att det förändras med inkomstbasbeloppet varje år. Och då begärde jag att man skulle göra den redaktionella förändringen som jag tolkade var helt enkelt ett skrivfel.

Inslaget i SVT Nyheter Norrbotten kl. 8.10, 8.40 och 9.10

Inslaget var likalydande som inslaget kl. 7.10 och 7.40 men med ett avslutande tillägg från nyhetspresentatören som sa följande.

[NN] står efter vår publicering fast vid att hon inte har ändrat ett påskrivet protokoll. I själva verket menar hon att hon bad om en justering innan hon skrev på protokollet.

Inslaget i SVT Nyheter Norrbotten kl. 18.30

Inslaget var en längre version av det inslag som sändes på morgonen. Efter intervjun med NN visades ytterligare delar av intervjun med landshövdingen som sa följande.

Jag har ju hållit på med ganska mycket möten både kommunalt och överallt, och sånt där. Det spelar väl ingen roll vilket protokoll det är. Är protokollet justerat så är det ju det som gäller som står i protokollet, man kan ju inte göra något åt det. Ska man, måste ju vara ett nytt möte i så fall och utlysa något felaktigt. Då måste ju alla ta ställning på nytt till om det ska ändras i protokoll.

Därefter läste reportern upp delar av ett mejl som revisorn hade skrivit. Reportern sa att ändra i ett påskrivet protokoll inte var möjligt och regionchefen tyckte det var en olustig situation och att hon inte ville ta ansvar för en ändring. Reportern sa sedan att det nya arvodet ändå hade betalats ut och att NN hade struntat i årsmötets beslut. En grafisk text som löd ”Arvode: 58. 100 kr per år” visades i bild samtidigt som reportern läste upp siffran. NN intervjuades och sa följande.

(NN) – Ja, det ändrades av sekreteraren. (Reporter) – Vem är det? (NN) – Ja, men det var ju dåvarande regionchefen. (Reporter) – [Regionchefens personnamn]? (NN) – Ja, på uppmaning av mig. (Reporter) – Har hon ändrat det? (NN) – Ja, det var ändrat. (Reporter) – Ja, men hon säger ju här att hon inte har gjort det. (NN) – Ja, men det kanske är en verklighetsbild som inte jag ställer upp på.

Reportern sa sedan att regionchefen i ett skriftligt uttalande sa att hon inte förändrat protokollet utan att NN i strid med årsstämmans beslut valt att höja

sitt arvode. Regionchefen intervjuades och sa följande.

Årsstämmans ordförande [personnamn], landshövdingen och revisorn, Företagarnas revisor och jag vi kommunicerade alla tre med [NN] om att det inte är möjligt och att det strider mot aktiebolagslagen att ändra ett redan påskrivet protokoll.

Avslutningsvis sa nyhetspresentatören följande.

NN vill att det ska framgå att hon var justerare när hon såg till att årsmötesprotokollet om oförändrade ersättningar ändrades.

Inslaget i SVT Nyheter Norrbotten kl. 21.25

Inslaget var en längre version av det inslag som sändes på morgonen. Efter intervjun med NN visades ytterligare delar av intervjun med landshövdingen som även sändes i inslaget klockan 18.30. Avslutningsvis sa nyhetspresentatören följande.

NN vill poängtera att hon var justerare när hon ändrade protokollet.

ANMÄLAN

Inslagen har anmälts av NN som anser att Sveriges Television (SVT) har valt bort att belysa viktiga uppgifter och fakta, avstått från källkritik och källgranskning samt belyst frågeställningen på ett ensidigt sätt. På Företagarna Norrbottens webbsida gick styrelsen ut med tillrättaläggande med anledning av SVT:s inslag.

I reportaget som sändes nämndes inget om rollen som justerare av protokollet, att justeringen gjordes den 29 maj, samt att vice ordföranden också var närvarande. ”Hon fick högre arvode - efter ändrat protokoll” var ett ensidigt budskap.

Vid intervjun hänvisades till en offentlig handling, mejl från förra regionchefen till stämмоordförande landshövdingen. Påståendet från tidigare regionchefen enligt den offentliga handlingen var att NN ”vill byta ut sidan med styrelsens arvoden för att höja dessa” vilket framfördes till revisorn och stämмоordföranden tre respektive fyra månader efter justeringstillfället. Den 14 augusti till revisorn och 29 september till stämмоordföranden vilket framgår av samma källa. Det borde ha fått reportern att granska källan ytterligare.

Anmälaren har varit i kontakt med landshövdingen och revisorn. Båda anser att de rent allmänt svarat på frågan att det inte är okej att ändra ett protokoll i efterhand. Det framgår inte, utan presenteras som intäkt för sanningen om det aktuella protokollet.

Av samma handling framgår även att anmälaren den 27 maj, det vill säga inför justeringstillfället den 29 maj, ville få rättelse av protokollet innan underskrift. I

sändningarna valde man bort att nämna att det var inför protokollsjustering.

Den 5 april 2016, det vill säga tio dagar före inslaget, får SVT:s reporter ett mejl från den andra justeraren som bland annat skrev ”Då det gäller protokollet så är det justerat enligt praxis, det var ett formaliafel med fel basbelopp som ändrades innan jag justerade det”. Det nämndes inte heller i inslaget.

Efter en upprörd dialog med redaktionen tidig morgon den 15 april, där anmälaren tydligt uttryckte att SVT i inslagen spred lögn och förtal, så gjorde SVT pliktskyldigast en tam avannons under dagens sändningar. Reportaget utpekade NN som protokollsfuskare, som ändrade protokoll för 100 kronor/månaden och den tama avannonsen gjorde ingen skillnad. Texten på hemsidan gjordes fylligare närmaste dagarna, men inget tillrättaläggande gjordes vare sig i sändning, på hemsidan eller på Facebook.

Inslagen har skadat anmälaren personligen, med den vinkling SVT valt i inslaget. Anmälaren är ingen offentlig person. Hon har förtroendet av ett flertal uppdrag, som kan ta skada av den negativa bild om hennes person, som SVT valt att få det till i inslaget.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet samt bestämmelsen om respekt för privatlivet. SVT anför i huvudsak följande.

Inslagen den 15 april 2016 var en del av en omfattande serie om hur Företagarna Norrbotten genom styrelsen hade handskats med sin ekonomi. Skälet till att granskningen gjordes var att organisationen, som till stor del finansieras med offentliga medel, har en central roll i länet och att redaktionen funnit flera exempel på tveksamheter i organisationens ekonomi, en del på grund av slarv och andra som kunde misstänkas vara oegentligheter. Styrelseordförande NN har varit den som återkommande svarat på frågor och har av Företagarna hänvisats till som talesperson gentemot media.

Efter en längre tids ekonomiska svårigheter där många projekt gått med förlust ville dåvarande regionchefen med flera spara. Styrelsen, med NN som styrelseordförande beslöt i stället att gå med fortsatt underskott. När redaktionen fick kännedom om att de höjda styrelsearvodena hade betalats ut trots oklarheterna kring protokollet och beslutets innebörd, var det naturligt att även rapportera om det. NN var den som fick svara på frågor om saken främst på grund av hennes position och för att hon skulle få möjlighet att bemöta den kritik som riktades mot henne men också för att det var till henne samtliga i styrelsen hänvisade.

Anmälaren anför att hon åtgärdat ett formaliafel i protokollet vilket också framgår av inslaget. Som framgår av inslaget berättade anmälaren att hon sett till att ändra ett skrivfel, att hon ansåg att arvodena skulle räknas upp baserat på inkomstbasbeloppet 2015 samt att hon fått saken verifierad av valberedningen.

Efter publiceringen av första inslaget på morgonen kontaktade NN ansvarig utgivare för *SVT Nyheter Norrbotten*. Hon ville att det skulle framgå i rapporteringen att hon var justerare vid det aktuella tillfället och att hon stod fast vid det hon framfört i intervjun i inslaget. Inslagen uppdaterades omgående med avannonser där detta framfördes.

Under dagen talade NN även med reportern. Hon framhöll att det viktigaste var att det framkom att hon var justerare i sammanhanget. I samtalet framhöll reportern att han skulle se till att avannonserna uppdaterades ytterligare om detta. I sin anmälan anför NN att hon hänvisat till valberedningens ordförande. Denne kontaktades av reportern men han ville inte uttala sig och hänvisade i sin tur tillbaka till NN. Anmälaren skriver vidare att hon hänvisat till vice ordförande. Även denne har reportern sökt vid flera tillfällen utan att få svar förutom ett kort svar på mejl där även han hänvisar tillbaka till NN.

I samband med granskningen skickade reportern ett mejl med sju frågor till samtliga styrelseledamöter i Företagarna Norrbotten. De fick bland annat frågan:

Enligt ett skriftligt uttalande från före regionchefen [personnamn] så har styrelsen informerats om att ordföranden i efterhand, i strid med årsstämmans beslut, höjt sitt eget arvode efter att årsstämmans ordförande, landshövding [personnamn] skrivit på protokollet, Har du några synpunkter på det? Rätt eller fel?

Endast tre svarade och alla avböjde medverkan med hänvisning till NN.

I sin anmälan hänvisar NN till den andra justeraren av protokollet och ett mejl den andra justeraren skickat till reportern. Den andra justeraren hade så här långt undvikit att svara på frågor och hänvisat till NN. Innebörden i svaret från den andra justeraren var densamma som det som NN framförde och som redan framkom i inslaget. I kvällsinslaget framhöll dessutom NN att protokollet ändrats av regionchefen på NN:s egen uppmaning. Det den andra justeraren skrev i mejlet att ”basbeloppet ändrades innan jag justerade det”, framgick inte heller av protokollet där summan 56 900 kronor stod utskriven med formuleringen att ”årsmötet beslutade om oförändrade styrelsearvoden”.

Handlingen är undertecknad av båda justerarna, mötesordföranden och sekreteraren. I den förlängda intervjun med NN som sändes under kvällen beskrev hon hur hon uppfattat att höjningen av arvodena gått till.

Anmälaren hävdar att mejlväxlingen som det refereras till i inslagen är från augusti till september. Som framgår av den bifogade mejlväxlingen är det första mejlet från den 26 maj 2015. Det är skickat av anmälaren själv där hon efterlyste

det aktuella protokollet. Svar att mötesordförande "skrev på i dag" kom samma dag från dåvarande regionchefen och sekreteraren vid stämman. Dagen efter, den 27 maj 2015, skrev anmälaren tillbaka att protokollet "använt" fel belopp, att det skulle vara 2015 års inkomstbasbelopp och att detta "måste fixas". Hon fick svar samma dag från sekreteraren att valberedningens förslag var att arvodet ej skulle höjas utan skulle ligga kvar på föregående årsmötes beslutade nivå. NN svarade "Rätta det jag är supersäker" och hävdade ändå att det skulle vara 2015 års nivå. Mejlväxlingen fortsatte och avslutades med att problematiken med ändringen bekräftades av revisorn och att regionchefen skrev att hon inte ville vara delaktig i en ändring.

Anmälaren skriver att protokollet justerades den 29 maj 2015 vilket såvitt SVT kan se var fyra dagar efter det att mötesordföranden undertecknade protokollet enligt mejlväxlingen.

Anmälaren anför att hon kontaktat revisorn och årsmötets ordförande landshövdingen angående det de sagt till *SVT Nyheter Norrbotten* och menar att de nu säger att de enbart uttalat sig generellt. Enligt SVT framgår av inslaget att så inte är fallet. Reportern gjorde en längre intervju med landshövdingen och var tydlig med vad saken gällde. Han har en klar bild av att landshövdingen med den vetskaper stått fast vid att mötets beslut var att arvoden skulle vara oförändrade från år 2014.

Vad beträffar revisorn fanns inget sådant uttalande i inslaget som NN hänvisar till. Han citerades ur det mejl han skrivit till regionchefen om att det inte går att ändra ett påskrivet protokoll. Meddelandet löd i sin helhet:

Hej. Att ändra i ett påskrivet protokoll är ju självklart inte möjligt, i vissa fall signeras varje sida med initialer av de närvarande för att just detta inte ska kunna hända. Vad gäller styrelsens ersättning tror jag den är knuten till ex ett prisbasbelopp vilket ju förändras varje år. Då ska ju beslutet i fråga hänvisa till hur stor del av detta belopp som utfaller, ex 1 pbb för ordförande osv. Vad jag minns var det dock belopp uttryckt i kronor som diskuterades. Frågan borde alltså varit bättre förberedd. Med vänlig hälsning.

Att svaret skickades till regionchefen i augusti förändrar inte innebörden i mejlet. Som framgår av handlingen fanns revisorn med i mejlkonversationerna om saken redan i maj månad. I inslaget framhöll regionchefen att ändra ett redan påskrivet protokoll inte var möjligt eftersom det strider mot aktiebolagslagen.

Angående det tillrättläggande på Företagarnas egen hemsida som NN hänvisar till i sin anmälan kan SVT konstatera att de uppgifter som lämnas där inte är verifierade.

Sammanfattningsvis anser SVT att NN:s syn på saken framgår tydligt i inslagen. Det framgår också att de inblandade har olika uppfattningar både om hur protokoll- och beslutshandlingen ska gå till och om innebörden av årsstämmans

beslut och att arvodena ändå höjts. När det gäller NN:s roll bedömde redaktionen att hon är en makthavare och en offentlig person i länet. Som ordförande i flera styrelser i Norrbotten är hon en person med stort inflytande. Flertalet av dessa verksamheter är till stor del skattefinansierade och/eller ansvarar för EU-medel. Förutom hennes roll som styrelseordförande för Företagarna Norrbotten var hon även den som resten av styrelsen hänvisade till och som enligt organisationens policy svarade på frågor från media. När granskningen i detta fall dessutom gällde hur hon själv agerat som ordförande och justerare i tolkningen och effektueringen av ett beslut som gällde styrelsens men också hennes eget arvode kan SVT inte se att det fanns skäl att anonymisera henne eller låta någon annan svara i hennes ställe. I den mån anmälarens privatliv kan ha kränkts anser SVT att publiceringen motiverades av ett oavvisligt allmänt intresse.

KOMMENTAR FRÅN ANMÄLARE

Anmälaren har kommit in med följande kommentar på SVT:s yttrande.

Dåvarande regionchefen ändrade protokollet på anmälarens uppmaning innan justering morgonen den 29 maj. Det skedde i bästa samförstånd. Justerare skrev under på sista sidan (i likhet med landshövdingen) och uppmanade regionchefen att nämna den redaktionella ändringen till stämмоordföranden.

Vice ordförande och anmälaren stod vid anmälarens skrivbord, när protokollet rättades. Vice ordförande hade kunnat bekräfta detta om SVT:s reporter lagt mer energi på att få tag på honom. Vice ordförande upplever sig inte ha blivit sökt – inga missade samtal, inga meddelanden i svararen eller SMS. Likaså valberedningens ordförande, som säger att reportern ringt till honom vid något tillfälle, men då i andra ärenden – inte om protokollet.

Anmälaren informerade tydligt reportern om att protokollet denne visade var fel variant, det vill säga det ojusterade. Det är också det protokoll som reportern har envisats att referera till. Detta trots att även den andra justeraren, via mejl tio dagar före sändning, påpekade att justeringen av protokollet var korrekt och att ändringen skedde innan justering. Det lämnades också därhän.

Anmälaren har känt av näthat och andra negativa konsekvenser där närstående farit illa. Även om SVT väljer att kalla anmälaren för en makthavare för att legitimera sin bristfälliga källkritik har SVT hängt ut henne. SVT bygger inslagen på en ensidig källa och avvisar eller ignorerar andra uppgifter som skulle ha fört frågan åt ett annat håll. SVT:s trovärdighet skulle ha stärkts om man backat och insett att frågan hade andra dimensioner än ett protokoll.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (15 § i sändningstillståndet).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att det i påannonseringen till inslagen bland annat uppgavs att NN hade handlat ”helt i strid med årsmötets beslut”. Utifrån vad som framkommit i inslagen och övriga uppgifter i ärendet är innebörden av årsmötets beslut i fråga om arvodenas storlek enligt nämndens mening inte helt klarlagd. Påannonseringen kunde därför i detta avseende framstå som kategorisk, men var inte så missvisande eller värderande i sammanhanget att den strider mot kraven på opartiskhet och saklighet. När det gäller frågan om ändring av protokollet konstaterar nämnden att det råder olika uppfattningar om så skett eller inte, där anmälaren har en uppfattning och den som var sekreterare vid årsmötet en annan. Nämnden saknar möjlighet att ta ställning till sakligheten i denna fråga när ord på detta sätt står mot ord, och kan därför inte komma till slutsatsen att inslagen i detta avseende strider mot kravet på saklighet. Mot bakgrund av att NN gavs utrymme i inslagen att ge sin bild av vad som hade bestämts vid årsmötet, och att det enligt hennes uppfattning förekommit ett skrivfel i protokollet som hon som justerare kunde låta ändra, anser nämnden att inslagen inte heller strider mot kravet på opartiskhet.

I den mån det har uppkommit ett intrång i NN:s integritet, konstaterar nämnden att uppgifterna hade koppling till hennes yrkesroll. Mot den bakgrunden anser nämnden att inslagen inte strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Detta beslut har fattats av Kristina Ståhl, Jan Holmberg, Clas Barkman och Berivan Yildiz efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Kristina Ståhl

Johannes Wik

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.